To Testify or Not to Testify?

לשון הרע

Sam was in big trouble. He was in the middle of a case filed against him by the IRS for tax fraud, and faced two years in federal prison. His accountant, Shimmy, was summoned to court as a witness. Due to the fact that Shimmy was up-to-date with all of Sam's numbers, he was the main witness the IRS wanted on the stands against Sam. Shimmy was told that if he refused to testify on the stands against Sam, he would be sentenced to five years in prison.

Shimmy wasn't sure what to do. On the one hand, if he testified, he'd be forced to say *lashon hara* against Sam on the witness stand. On the flip side, if he did not testify, he'd be thrown into jail himself.

Shimmy was in bind, and quickly asked his Rav what to do.

Questions to Consider

- May one speak *lashon hora* to save himself?
- If yes, in which type of situations, and under what conditions is it permissible?
- What is so bad about speaking *lashon hora*?

Sources

[1] Gemara Brachos 5b

[2] Sefer Chofetz Chaim: Hilchos Lashon Hara 11

[3] Be'er Mayim Chaim, ibid. 31

[4] Introduction to Sefer Chofetz Chaim

[5] Chashukei Chemed on Bechoros 5a

הא לן **והא** לְהוּ. א[פי' רש"י] לגבי מרן שרגיל שבריכין שילום מון שמכה מחנות לא הוו יסורין של מהכה. ומימה דשילום מחנות לא היה טובא ונהג בלמלמינן במסכת גיטין (פ"ד דף נ.) והיכן היה מצדכ' יוחנן מדבר שלא היה נוהג בימיו. ויל"מ הא לן והא להו לענין טומאה שמזהירין בפ"ו ולא בכנסו: **והאמר** רבי יוחנן דין גרמא דעשיראה ביר. פי' רש"י דלמאם משוב כר' יוחנן מסתמא לא היו מלא יסורין של מהכה. ומימה דהא מסיק דהיכא דלא הוו ליה גניס כלל לא הוו יסורין של מהכה והכי כתב לדיקים שלא היו להם בניס[ב] (ס). ולפי משוב נגוע ב' יוחנן נמי הוו ליה נגוע בפ' נתרא דקדושין (דף עח:): ורבמה לפרש דהכי פריך והאמר כ' יוחנן דין גרמא וכו' אלמא מדהוה רגיל לנחם אחרים בכך ש"מ דהוו יסורין של מהכה. אבל אינו תלוי בכך שהדיקים עלמם פעמים מעויים ביסורין: ה"ג **לא** כל[ג] אדם זוכה לשתי שלחנות. אבל אין לגרום [ד]לן מדם זוכה לכך כמה לדיקים זוכין לשמי שלחנות כגון [ה]רבי יוחנן דכתיב נפרק בהוריות[ז] (דף י.): **דינא** בלא דינא. הכתם לדיקים ים שלוקין בגופם ובממונם אלא מה שהיו יודעים שלא היה נותן שבשכר לאחרים והיו רוצים לנחמו לו שלא ישמע עוד: **שלא** יהא דבר חוצץ בינו לבין הקב"ה. אבל אלמא דקניעא כגון אחרון ומיבה[ד] אין זה הפסק. אבל מטה נלמה שאין זה קנוט: **אלא** אימא סמוך לשתי. שלא היה עושה מלאכה על שימפל. ורש"י פירש לפילו ללמוד שאסור ללמוד קודם תפלה. ולא ידעתי מנא ליה. אבל נראה דשרי ללמוד קודם שני (דף יד ב) אחרינן דרך מקדיש שני ידיה ומנקר ומתני פרקיה ובקי ק"ש כי מטא זמן ק"ש וכו': **כל** הנותן מתנה בין צפון לדרום וכו'. ולא בין מזרח למערב ודוקא כשיש עם אלמא מפני שהשכינה מצויה בין מזרח למערב והיה הדבר גנאי לשכב אבל אלמא מפני שהשכינה וכן משמע ומוכחי קראי: שמפלל

וקובר את בניו מוחלין לו על כל עוונותיו אמר ליה רבי יוחנן בשלמא תורה וגמילות חסדים דכתיב [1]בחסד ואמת יכופר עון חסד זו גמילות חסדים שנאמר [2]רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד אלא תורה [3]שנאמר [3]אמת קנה ואל תמכור אלא קובר את בניו מנין תנא ליה ההוא סבא משום ר' שמעון בן יוחאי אתיא עון עון כתיב הכא בחסד ואמת יכופר עון וכתיב התם [4]ומשלם עון אבות אל חיק בניהם. א"ר יוחנן נגעים ובנים אינן יסורין של אהבה ונגעים לא והתניא כל מי שיש בו אחד מארבעה מראות נגעים הללו אינן אלא מזבח כפרה מזבח כפרה הוו יסורין של אהבה לא הוו ואב"א [5]הא לן והא להו ואי בעית אימא הא בצנעא הא בפרהסיא ובנים לא היכי דמי אילימא דהוו להו ומתו והא [6]א"ר יוחנן דין גרמא דעשיראה ביר אלא הא דלא הוו ליה כלל והא דהוו ליה ומתו. רבי חייא בר אבא חלש על לגביה ר' יוחנן א"ל הב לי ידך יסורין א"ל לא הן ולא שכרן א"ל הב לי ידך יהב ליה ידיה ואוקמיה. ר' יוחנן חלש על לגביה ר' חנינא א"ל חביבין עליך יסורין א"ל לא הן ולא שכרן א"ל הב לי ידך יהב ליה ידיה (ו) ואוקמיה אמאי לוקים ר' יוחנן לנפשיה אמרי [7]אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים רבי [8]אליעזר חלש על לגביה רבי יוחנן חזא דהוה קא גני בבית אפל גלייה לדרעיה ונפל נהורא חזייה דהוה קא בכי ר' [9]אליעזר א"ל אמאי קא בכית אי משום תורה דלא אפשת [10]שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים ואי משום מזוני לא כל אדם זוכה לשתי שלחנות [11]ואי משום בני דין גרמא דעשיראה ביר א"ל להאי שופרא דבלי בעפרא קא בכינא א"ל על דא ודאי קא בכית ובכו תרוייהו אדהכי והכי א"ל חביבין עליך יסורין א"ל לא הן ולא שכרן א"ל הב לי ידך יהב ליה ידיה ואוקמיה.

1 רב הונא תקיפו ליה ארבע מאה דני דחמרא על לגביה רב יהודה אחוה דרב סלא חסידא ורבנן ואמרי לה רב אדא בר אהבה ורבנן ואמרו ליה לעיין מר במיליה אמר להו ומי חשידנא בעינייכו אמרו ליה מי חשיד קב"ה דעביד דינא בלא דינא אמר להו אי איכא מאן דשמיע עלי מלתא לימא אמרו ליה הכי שמיע לן דלא יהיב מר שבישא לאריסיה אמר להו מי קא שביק לי מידי מיניה הא קא גניב ליה כוליה אמרו ליה היינו דאמרי אינשי בתר גנבא גנוב וטעמא טעים אמר להו קבילנא עלי דיהיבנא ליה איכא דאמרי הדר חלא והוה חמרא ואיכא דאמרי אייקר חלא ואיזדבן בדמי דחמרא: תניא אבא בנימין אומר על שני דברים הייתי מצטער כל ימי על תפלתי שתהא לפני מטתי [א]ועל מטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום על תפלתי שתהא לפני מטתי מאי לפני מטתי אילימא לפני מטתי ממש והאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא ריב"ל [ב]מנין למתפלל שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר שנאמר [ג]ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל לא תימא לפני מטתי אלא אימא [ד]סמוך למטתי ועל מטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום דא"ר חמא ברבי חנינא אמר רבי יצחק כל הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים שנאמר [ה]וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים רב נחמן בר יצחק אמר אף אין אשתו מפלת נפלים כתיב הכא וצפונך תמלא בטנם וכתיב התם [ו]וימלאו ימיה ללדת והנה תומים בבטנה: תניא אבא בנימין אומר [ז]שנים שנכנסו להתפלל וקדם אחד מהם להתפלל ולא המתין את חברו ויצא טורפין לו תפלתו בפניו שנאמר [ח]טורף נפשו באפו הלמענך תעזב ארץ ולא עוד אלא שגורם לשכינה שתסתלק מישראל שנאמר [ט]ויעתק צור ממקומו ואין צור אלא הקב"ה שנאמר [י]צור ילדך תשי ואם המתין לו מה שכרו אמר

ז א מי' פ"ז מהל' תש"ב ה"ח
המזיר הל' ט טוש"ע
או"ח סי' ג' סעיף ו ומסימן
ר"מ סעיף י:
יח ב מיי' פ"ה מהלכות
תפלה הלכה ו סמג
עשין יט טוש"ע או"ח סימן
ל סעיף כא ומסי' לא סעיף
ד:
יט ג מיי' פ"ו שם הלכה ד
טוש"ע או"ח סימן פ"ט
סעיף ג[ג] ז:
כ ד מיי' פ"ט שם הלכה יא
סמג עשין יט טוש"ע
או"ח סימן ל סעיף טו:

תורה אור השלם

1. בְּחֶסֶד וֶאֱמֶת יְכֻפַּר עָוֹן
וּבְיִרְאַת יְיָ סוּר מֵרָע:
משלי כג כג
2. רֹדֵף צְדָקָה וְחֶסֶד יִמְצָא
חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד:
ירמיהו לב יח
3. אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר
חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה:
ישעיהו לה ב
4. עֹשֶׂה חֶסֶד לָאֲלָפִים
וּמְשַׁלֵּם עֲוֹן אָבוֹת אֶל חֵיק
בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר יְיָ צְבָאוֹת
שְׁמוֹ:
תהלים יז יד
5. וַיִּסַּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל
הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ:
ישעיהו לח ב
6. מִמַּתִּים יָדֶךָ יְיָ מִמְּתִים
מֵחֶלֶד חֶלְקָם בַּחַיִּים וְצָפוּנְךָ
תְּמַלֵּא בִטְנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים
וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם:
תהלים יז יד
7. וַיִּמָּלְאוּ יְמֵי לְלֶדֶת
וְהִנֵּה תוֹמִם בְּבִטְנָהּ:
בראשית כה כד
8. טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ
הַלְמַעַנְךָ תֵּעָזֵב אֶרֶץ וְיֶעְתַּק
צוּר מִמְּקֹמוֹ:
איוב יח ד
9. צוּר יְלָדְךָ תֶּשִׁי וַתִּשְׁכַּח
אֵל מְחוֹלְלֶךָ:
דברים לב יח

רבינו חננאל

[תני תנא קמיה דרבי יוחנן כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וקובר את בניו מוחלין לו על כל עוונותיו]. שנאמר בחסד ואמת יכופר עון, מקבר את בניו נמי אתיא עון עון כתיב הכא יכופר עון, וכתיב התם ומשלם עון אבות אל חיק בניהם. מר ר' יוחנן נגעים ובנים אינן יסורין של אהבה. וקמנה בנגעים בארץ ישראל ומשום טומאה. ובנים דלא האור כלל, אבל הוו ליה בנים ומתו יסורין [של] אהבה הן, דהא איהו דאמר דין גרמיה דעשיראה ביר, פירוש, היה תופש בידו שן וכשהיה בא לנחם מי שמיתו בנ[ניו], היה אומר זה עצם בני העשירי, כלומר עשרה בנים מתו לי. ולמה לא השאיר מכל האכרים אלא השן, לפי שהשן שלמת אינו מטמא אלא במחיצה למה, ואם נתלש אינו מטמא דתנן באהלות פרק שלישי כל שבמת טהא חוץ מיהשנים והשיער והציפורן ובשעת חיבורן הכל מטמא. [והא] דתניא כל שיש בו אחד מארבעה נגעים הללו הרי המזבח כפרה לישראל, אוקמנה בחרוצה לארץ ד[האחרן] טמיאה והטומאה לא מנעא להו מלצלויי ד[האחרן] ששוכן[נ]ם טמיאה היא. ר' אלעזר לא ד ... ששי [כל] ... בט ..ם ומתו, וגם לא היה חכם כר' יוחנן רבו [שעלה] לבקרו, מצאו ישן במטה בבית אפל, גילה [לזרוע פי'] מלובן וזרוע

כאילו נראה אורה באותן הבתים. ה[תחיל] ר א[לעזר] לבכות וכול'. **רב הונא** החמיצו לו[ת'] [ד'] מאה דני דחמרא, אמרו ליה רבנן לעיין מר באורחותיה דילמא [עבירה הוא] בידיה, אמר להו ומי חשידנא גביכו[ן], אמרו ליה ומי חשיד הק"ה דעביד דינא בלא דינא, אמרו ליה אמאי לא יהיב מר שבישתא לאריסיה, פירוש שבישאה לשכרם, אמאי לא יהבת לאריסי. אמר להו ומי שבקי לי, כלומר הם לוקחים בלא ידיעתי אני לוקח מהם, אמרו לו וכי טוב לך לגנוב שלך אחר הגנב, זה אינו עושה אותו אלא הרוצה לטעום [ט]עם מתיקות הגניבה כדכתיב מים גנובים ימתקו ג', כידאמר[י] אינשי בתר גנבא גנוב וטעמא טעום. קביל עליה דיהיב. איכא דאמרי יקר חלא ואיזדבן בדמי חמרא. פיר' הא דאמ[רי] רבנן שתהא תפילתי סמוך למיטתי, סמ'[רך] כלומר שלא [ישן]אר לי דבר מלאכה לעשותו ויהיה לבי טר[ו]ד עלי [אלא] מאחרי תפילתי אסב על מיטתי לאכל. [דבר אחר שתהא תפלתי קודמת למטתי כי אם אקדים מטתי לתפלתי אני מהיירא שמא תחטטני שינה וארדם ונמצאתי ישן בלא תפלה]. דבר אחר שת[הא] תפלתי סמוך למיטתי, למקום מיטתי כדי שיהו עניים מצוי[ים] שם, [אגב התפלה]. ועל מטתי

Gemara Brachos 5b [1]

Rav Huna had 400 barrels of wine that went sour and turned into vinegar. He decided to come before Rav Yehuda – the brother of Rav Sala Chasida – and the Rabbis [or, according to another version of the story, in front of Rav Adda bar Ahavah and the Rabbis] to ask for advice.

They responded: "You should look into your business affairs [and contemplate if there is anything you are doing that is forbidden, which may have caused Hashem to punish you by causing your wine to spoil].

Rav Huna responded: "Am I really suspect in your eyes?"

The Rabbis responded: "Is G-d suspect in our eyes, that He would punish you without just cause?"

Rav Huna announced: "If there is anyone who has noticed something I am doing wrong, please let me know!"

The Rabbis replied: "We have heard that you have not been giving your sharecropper his proper share of the branches in your field."

Rav Huna replied: "He doesn't leave anything of his share for me, either [i.e. my sharecropper has been stealing from me, and I have been withholding his branches from him in order to recover the money he already owes me from his thievery]."

The Rabbis responded: "This is an example of how people say, 'One who steals from a thief has tasted theft [i.e. one who steals from a thief is also a thief]."'

Rav Huna replied: "If that's the case, then I accept upon myself that I will repay him the branches!"

There are those that say that following this assertion: A miracle occurred, and Rav Huna's vinegar turned back into wine. There are others who say that it remained vinegar, but the price of vinegar rose to that of wine.

Sefer Chofetz Chaim [2]

HILCHOS LASHON HARA 11

יא. וּמַה מְּאֹד יֵשׁ לְזַהֵר, (לא) שֶׁלֹּא לְהַתִּיר לְעַצְמוֹ לְסַפֵּר לַאֲחֵרִים, אֵיךְ שֶׁהָיָה לוֹ עֵסֶק עִם פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי, וּגְזָלוֹ, אוֹ עָשָׂקוֹ בְּזֶה וּבְזֶה הָאֹפֶן, אוֹ שֶׁחֵרְפוֹ, אוֹ צִעֲרוֹ וּבְיָשׁוֹ וְכָל כְּהַאי גַּוְנָא (וכל כיוצא בזה), וַאֲפִלּוּ אִם הוּא יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ, שֶׁאֵינוֹ מְשַׁקֵּר בַּסִּפּוּר הַזֶּה (אם לא באופן שנכאר לקמן בסעיף י״ג), וַאֲפִלּוּ אִם יִצְטָרְפוּ לָזֶה כָּל שְׁאָר פְּרָטֵי הַהֶתֵּר הַנַּ״ל. דִּבְוַדַּאי אֵין כַּוָּנָתוֹ בְּעֵת הַסִּפּוּר לְתוֹעֶלֶת, דְּהַיְנוּ, לְפָרְסֵם גְּנוּתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, כְּדֵי שֶׁיָּבוּזוּ עוֹשֵׂי רִשְׁעָה בְּעֵינֵי בְּנֵי אָדָם, וְיִזָּהֲרוּ עַל יְדֵי זֶה מִלֶּלֶכֶת בְּדַרְכֵיהֶם הָרָעִים, אוֹ כְּדֵי שֶׁהוּא יִרְאֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁהַבְּרִיּוֹת מְגַנּוֹת אוֹתוֹ, אוּלַי עַל יְדֵי זֶה יָשׁוּב מִדְּרָכָיו הָרָעִים, רַק כַּוָּנָתוֹ כְּדֵי לְבַזּוֹתוֹ בְּעֵינֵי בְּנֵי אָדָם, שֶׁיְּפָרְסֵם לִפְנֵיהֶם לְחֶרְפָּה וּלְקָלוֹן עֲבוּר זֶה שֶׁנִּגַּע בְּמָמוֹנוֹ אוֹ בְּכִבּוּדוֹ, וְכָל שֶׁיִּרְאֶה יוֹתֵר, שֶׁדְּבָרָיו יִתְקַבְּלוּ לִפְנֵי הַשּׁוֹמְעִים, וְיִתְפָּרְסֵם בְּעֵינֵיהֶם לִגְנוּת וּלְבִזָּיוֹן עֲבוּר זֶה, יִהְיֶה יוֹתֵר שָׂמֵחַ וְיוֹתֵר נֶהֱנֶה מִזֶּה.

A person should be very careful **not to allow himself to tell over stories of how someone stole from him, insulted him, or pained him,** even if he tells the truth, and even if he has followed all the rules for when telling over *lashon hara* is permitted. This is because in telling such stories, **his intention will not be for constructive purposes** – such as highlighting how disgusting such behavior is for people so as to dissuade them from it, or to convince sinners of the lowliness of their ways when they see others denigrating their behavior, and thereby convince them to do teshuvah – but rather his intention is merely to **embarrass his fellow** in the eyes of others.... The more his fellow becomes denigrated and despicable in his audience's eyes, the happier such a storyteller becomes....

Be'er Mayim Chaim ibid., 31 [3]

ולא תקשה על דברינו, ממה דאמרינן בברכות (דף ה׳:) רב הונא תקיפו ליה ארבע מאה דני דחמרא, על לגביה רב יהודא וכו׳, א״ל אי איכא מאן דשמיע עלי מילתא לימא, א״ל הכי שמיע לן דלא יהיב מר שבישא (פי׳ זמורות הגפן) לאריסא, א״ל מי קא שביק לי מידי הא קא גניב לי כוליה, והלא אף כאן לא יצא מדברי רב הונא תועלת על להבא שלא יגנוב אותו יותר, ולא היתה כונתו ג״כ שיוכיחוהו הרבנן, רק לדחות מעל עצמו הגנאי, דזה אסור בעלמא לספר לשה״ר על אחר אף שהוא אמת וכונתו רק לדחות גנאי מעל עצמו, וראיה לזה מב״ב (דף קס״ד ע״ב) דאמר ליה ר׳ שמעון ברבי לרבי לאו אנא כתבתיה יהודא חייטא כתביה, וא״ל רבי כלך מלשון הרע הזה אף דכוונתו היה רק להציל את עצמו, וא״כ היאך היה מותר לרב הונא לספר לפניהם מה שהאריס גונב מאתו הזמורות, לפי מה שהזלטנו בפנים דלספר שאחד גזלו גם זה בכלל לשה״ר הוא. אבל באמת זה אינו קושיא, א׳ דרש״י פירש בד״ה הא קא גניב לי וז״ל וכי אינו חשוד בעיניכם שהוא גונב לי הרבה יותר מחלקו, וכוונת רש״י שהיו מכירין אותו הרבנן להאריס שהוא גנב וא״כ אין שייך בזה לשה״ר. ואפילו אם היינו מפרשים להא דקא גניב כפשטיה אפ״ה לא קשיא לדברינו, דכונת רב הונא היתה רק לדחות מעל עצמו הגנאי, ולא דמי לההיא דב״ב הנ״ל, דהתם כדי לדחות מעל עצמו הוי ליה לר׳ שמעון ברבי להשיב לא כתבתיו להציל את עצמו ולמה היה לו להטיל את הגנאי על יהודא חייטא וכמו שפירש רשב״ם שם. משא״כ בענייננו דלא היה לו להציל את עצמו בענין אחר, ולכך הוכרח לו לספר האמת.

And you should not ask [how our assertion here that one may not publicize how he has been robbed by someone] jives with Rav Huna's actions described in Brachot [above]... For in that case, Rav Huna did not stand to gain anything [from publicizing how his sharecropper was a thief]. He was not trying to stop future theft, nor was he trying to convince the Rabbis to rebuke his sharecropper, but rather to save himself from being suspect of theft. As we have noted, speaking even true *lashon hara* is forbidden, if it is done merely to save oneself from suspicion. This can be seen from a passage in Bava Basra [where Rebbe comes across a document which was signed improperly, and glares at his son R' Shimon, assuming he had been the one supervising its production. R' Shimon responds by saying, "I didn't write it! Yehuda the tailor wrote it!" Rebbe is upset by R' Shimon's assertion, saying that R' Shimon spoke *lashon hara*]. This is in spite of the fact that R' Shimon only pointed out Yehuda's guilt in order to save himself from suspicion.... So why was Rav Huna allowed to tell the Rabbis that his sharecropper was stealing his branches...?

In truth, however, this is not a question.

Firstly, Rashi explains that [the Rabbis already were aware of the sharecropper's theft] and Rav Huna was merely explaining that his withholding the sharecropper's branches was in exchange for what was stolen from him. Hence, since the Rabbis already knew about the theft, it was not *lashon hara*.

And even if one does not [explain like Rashi], one can still defend our assertion here. That's because in the case in Bava Basra, R' Shimon should have just replied by saying, "I didn't write the document!" without mentioning Yehuda the tailor, as Rashbam explains there. This is in contrast to our case [in Brachos], where Rav Huna had no way to defend himself without incriminating his sharecropper. Hence, he was forced to tell the truth.

Introduction to Sefer Chofetz Chaim [4]

PAGE 2

וְכַאֲשֶׁר נַחְפְּשָׂה דְּרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה, אֵיזֶה עֲוֹנוֹת הֵם מֵהַעִקָּרִים הַגּוֹרְמִים לַאֲרִיכַת גָּלוּתֵנוּ, נִמְצָאִים הַרְבֵּה. אַךְ חֵטְא הַלָּשׁוֹן הוּא עַל כֻּלּוֹ מִפְּנֵי כַּמָּה טְעָמִים: אֶחָד, כֵּיוָן שֶׁזֶּה הָיָה הָעִקָּר לְסִבַּת גָּלוּתֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁהֵבֵאנוּ מִגְּמָרָא יוֹמָא וּמִירוּשַׁלְמִי הַנַּ"ל. אִם כֵּן כָּל כַּמָּה שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְתַקֵּן זֶה הַחֵטְא, אֵיךְ תּוּכַל לִהְיוֹת גְּאֻלָּה? כֵּיוָן שֶׁזֶּה הַחֵטְא פָּגַם כָּל כָּךְ, שֶׁעַל יְדֵי זֶה גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁאִינוֹ מַנִּיחֵנוּ לָבוֹא לְאַרְצֵנוּ.

PAGES 4-5

וַאֲחַשְׁבָה לָדַעַת זֹאת, מֵאַיִן נַעֲשָׂה הַלָּאו הַזֶּה הֶפְקֵר כָּל כָּךְ לְעֵינֵי הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם. וְהִתְבּוֹנַנְתִּי שֶׁזֶּה הוּא מִכַּמָּה סִבּוֹת, לֶהָמוֹן מִצַּד אֶחָד וּלְהַלּוֹמְדִים מִצַּד אַחֵר. הֶהָמוֹן אֵינָם יוֹדְעִים כְּלָל שֶׁאִסּוּר לָשׁוֹן הָרָע הוּא אֲפִלּוּ עַל אֱמֶת, וּלְהַבַּעֲלֵי תּוֹרָה אַף אוֹתָם שֶׁנִּתְבָּרֵר לָהֶם וְנִתְאַמֵּת לָהֶם שֶׁאִסּוּר לָשׁוֹן הָרָע אֲפִלּוּ עַל אֱמֶת, יֵשׁ מֵהֶם כַּמָּה שֶׁהַיֵּצֶר הָרָע מַטְעֶה אוֹתָם בְּפָנִים אֲחֵרִים. אֶחָד, שֶׁתֵּכֶף מַחֲשִׁיב הַיֵּצֶר הָרָע בְּרַעֲיוֹנָיו אֶת הָאִישׁ שֶׁהוּא מְסַפֵּר עָלָיו לְחוֹנֵף, וְאוֹמֵר לוֹ מִצְוָה לְפַרְסֵם אֶת הַחֲנֻפִּים וְהָרְשָׁעִים. וּפְעָמִים אוֹמֵר לוֹ: הֲלֹא פְּלוֹנִי הוּא בַּעַל מַחְלֹקֶת וּמֵתֶר לְסַפֵּר לָשׁוֹן הָרָע עָלָיו. וְלִפְעָמִים הוּא מְפַתֵּהוּ בְּהֶתֵּרָא דְּאַפֵּי תְּלָתָא (בְּהֶתֵּר שֶׁל בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה), וּפְעָמִים בְּהֶתֵּרָא דְּאַפֵּי מָרָא (בִּפְנֵי הַמְדֻבָּר), שֶׁמַּסְכִּים בְּעַצְמוֹ בְּעֵת הַסִּפּוּר שֶׁהָיָה אוֹמֵר לוֹ אַף בְּפָנָיו, וּמְגַלֶּה לוֹ הַיֵּצֶר הָרָע אֶת הַמַּאֲמָרִים הַשַּׁיָּכִים לָזֶה, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּכְלָל ב׳ ג׳ ח׳. וּפְעָמִים הוּא מְפַתֵּהוּ בְּאֵיכוּת הַדָּבָר, לוֹמַר שֶׁאֵין זֶה נִכְנָס בִּכְלַל לָשׁוֹן הָרָע כְּגוֹן מַה שֶּׁרְגִילִין הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, לְפַרְסֵם עַל אֶחָד שֶׁאֵינוֹ חָכָם, וּבְאָזְנוֹ זֶה לְקַמָּן בְּכְלָל ה׳.

כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: הַיֵּצֶר הָרָע פְּעָלָתוֹ אַחַת מִשְּׁתֵּיהֶן, אוֹ שֶׁמְּפַתֵּהוּ, שֶׁאֵין דָּבָר זֶה נִכְנָס בִּכְלַל לָשׁוֹן הָרָע, אוֹ שֶׁעַל אִישׁ כָּזֶה לֹא צִוְּתָה הַתּוֹרָה בְּאִסּוּר לָשׁוֹן הָרָע.

וְאִם רוֹאֶה הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁבְּאֵלּוּ עִנְיָנִים לֹא יְנַצַּח לָאָדָם, הוּא מְרַמֶּה אוֹתוֹ בְּהֶפֵךְ, שֶׁמַּחְמִיר עָלָיו כָּל כָּךְ בְּעִנְיַן לָשׁוֹן הָרָע, עַד שֶׁמַּרְאֶה לוֹ שֶׁהַכֹּל נִכְנָס בִּכְלַל לָשׁוֹן הָרָע, וְאִם כֵּן אִי אֶפְשָׁר לִחְיוֹת חַיֵּי תֵּבֵל בְּעִנְיַן זֶה אִם לֹא שֶׁיְּפָרֵשׁ לְגַמְרֵי מֵעִנְיְנֵי הָעוֹלָם, וְהוּא כְּעֵין דְּבַת הַנָּחָשׁ הֶעָרוּם שֶׁאָמַר (בְּרֵאשִׁית ג׳ א׳): "אַף כִּי אָמַר אֱלֹקִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגָּן".

וּלְבַד זֶה חֲסָרָה לְהַרְבֵּה אֲנָשִׁים יְדִיעָה בְּעִנְיַן אִסּוּר קַבָּלַת לָשׁוֹן הָרָע, שֶׁאִסּוּרוֹ הוּא אֲפִלּוּ לְהַאֲמִין בַּלֵּב לְבַד, רַק לָחוּשׁ מִבָּעֵי (צָרִיךְ) (נִדָּה ס״א.). וְעוֹד הַרְבֵּה עִנְיָנִים כֵּיוֹצֵא בָּזֶה בְּעִנְיַן קַבָּלַת לָשׁוֹן הָרָע וּרְכִילוּת אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵרָם פֹּה. וְאַף אֵינָם יוֹדְעִים אֵיךְ לְתַקֵּן אֶת הַדָּבָר, אִם עָבַר עַל אִסּוּר סִפּוּר לָשׁוֹן הָרָע וּרְכִילוּת וְקַבָּלָתָם.

Introduction to Sefer Chofetz Chaim [4]

PAGES 2, 4-5

If we were to set out to discover the sins causing our long exile, we will find many. However, our sins involving our tongues [*lashon hara*] rises above them all, for many reasons. First, it was the main reason for our original exile. So long as this sin is not repaired, how could there possibly be a redemption? Since this sin was so powerful as to exile us from our land, all the more so its presence is enough to preclude us from returning to our land....

I set out to discover: How was it that this sin became so rampant amongst Jews, and ignored by so many people? I realized that it is for multiple reasons: Amongst lay people for one reason, and amongst learned ones for another. **Lay people** don't realize that the prohibition of *lashon hara* applies even when one is telling the truth. **Learned people**, even those who know that the prohibition applies even to true facts, are tricked by their evil inclination in other ways. Sometimes, the evil inclination will tell them that the subject of their gossip is a wicked man, and it is hence a mitzvah to publicize [the wickedness of] sinners and flatterers. Other times, it will tell him, "So-and-so is someone who picks fights; its permitted to speak *lashon hara* about him." Others times, one's evil inclination will convince him that there is a *heter* for speaking *lashon hara* here, such as that of "Anything said in front of three people is not *lashon hara*..." Or the *heter* that "Anything [one says about someone] that one would be comfortable saying to his face is not *lashon hara*" Such a person's *yetzer hara* will point him to the various Talmudic statements that support these leniencies [which, as discussed elsewhere in this sefer, are much more limited than they seem at first glance]. And yet other times, a person's *yetzer hara* will tell him that this information is not bad enough to qualify as *lashon hara*....

As a general rule, a person's *yetzer hara* will often try to convince him that what he is saying now is not *lashon hara*, or that it is permitted to speak *lashon hara* about this person.

And if a person's *yetzer hara* sees that it cannot win with these approaches, he will try the opposite approach.... He will convince a person that everything is included in *lashon hara*, so much so that it is impossible to live in this world and avoid *lashon hara* without completely separating oneself from worldly matters, in a manner similar to how the snake [attempted to convince Chava to eat from the Tree of Knowledge].

Beyond this, people do not realize that it is forbidden to accept *lashon hara* as true (though one is allowed to keep in mind that it may be true), and are also unaware of countless other details of the prohibitions on accepting *rechilus* and *lashon hara*. And people also do not know the proper things to do if they have sinned in these areas....

אם לא תעיד על ראובן שהעלים מס, תכנס לכלא לשנתיים

שאלה מעשה שהיה: באחת ממדינות בחו"ל תפסו השלטונות את ראובן כשהוא מעלים מס והעמידוהו למשפט, ויש הוכחות רבות על כך שראובן העלים, וככל הנראה ראובן יקבל שמונה חודשי מאסר, באמצע המשפט נודע לתובע ששמעון בקי בחשבונותיו של ראובן ויודע על העלמת מס, התובע הודיע לשמעון שהוא חייב לבוא להעיד, ואם לא יעיד יעמידו למשפט על העלמת עדות ועונשו קצוב שנתיים מאסר.

שמעון התייעץ עם עורכי הדין של ראובן, והם אמרו לו שנראה לתם בתשעים אחוז שעדותו לא תשפיע על המשפט, והשופט לא יוסיף לראובן עבור כך עוד מאסר, אך יש עשרה אחוז שעדותו תשפיע על השופט והוא יוסיף לו עבור כך עוד חודשיים מאסר, שואל שמעון האם מותר לו להעיד נגד ראובן שפשע נגד החוק והעלים מס, או שאני חייב להכנס לכלא לשנתיים והעיקר לא לגרום אולי עוד מאסר לראובן שעבר על החוק?

במו כן יש לשאול מה הדין כאשר ראובן העלים מס, והשלטונות אין להם ראיות והם יודעים רק ששמעון יודע מכך, ואם יעיד כתוצאה מעדותו יקבל ראובן שמונה חודשי מאסר, אך אם לא יעיד הוא יקבל שנתיים מאסר, האם על שמעון להמנע ולהעיד ולסבול שנתיים מאסר, או שמא מכיון שראובן פשע והעלים מסים אין שמעון חייב לסבול עבור כך, ויכול להעיד?

תשובה לכאורה היה נראה שמותר לשמעון להעיד ואינו חייב לסבול עבור מה שעשה חבירו. וראיה לזה שמבואר בברכות (דף ה ע"ב) דרב הונא גילה לחכמים שהאריס שלו גונב ממנו זמורות, כדי שלא יחשדוהו שהוא גנב את האריס, וכתב החפץ חיים (הלכות לשה"ר כלל י באר מים חיים ס"ק לא) שכדי לדחות מעל עצמו גנאי, מותר להגיד בפירוש שהאריס גנב כשאי אפשר להציל עצמו באופן אחר. הרי ששמעון לא חייב לקבל על עצמו עוולה שעשה חברו".

אך כל זה רק להנצל מאיסור לשון הרע, אך עדיין רובץ עליו האיסור של מסירה, שאסור למסור יהודי לעכו"ם למאסר, שהוא חטא פלילי והרי יש אנשים שמתים בתפיסה כמבואר בתוס' בסנהדרין (דף כו ע"ב ד"ה משרבו).

והנה כעין שאלתנו מפורש בשו"ע (חו"מ סימן שפח ס"ג) וז"ל: אנסו המלך למוסר זה עד שיראה לו ממון חברו שהוא בורח מלפניו והראה לו מפני האונס הרי זה פטור, שאם לא יראה לו יכהו או ימיתהו, עכ"ל. מבואר בשו"ע שהמוסר את חברו למלך כדי שלא יכהו פטור, ואם כן גם בענייננו, שאם העד לא יעיד יאסרו אותו לשנתיים, הרי הוא פטור, דמאסר של שנתיים הוא יותר מסוכן משמונה חדשים שראובן יקבל והוא לא פחות ממכות.

Chashukei Chemed [5]

ON BECHOROS 5A

QUESTION:

An incident once happened where the gentile government arrested Reuvein for cheating on his taxes, and sent him to trial. They had plenty of evidence that Reuvein had hidden money, and it was looking likely that Reuvein would receive an 18-month jail sentence based on the current evidence against him.

In the midst of the trial, it came to the attention of the prosecutor that **Shimon was knowledgeable of Reuvein's financial matters, and was aware of Reuvein's tax cover-up.** The prosecutor sent Shimon a notice that he must come and testify against Reuvein, or else he would himself be prosecuted for withholding testimony -a crime that came with a 2-year jail sentence.

Shimon consulted with Reuvein's lawyers, who told him that there was a 90% chance that Shimon's testimony would have no affect on Reuvein's sentence, and would result in no additional jail time for Reuvein. However, there was a 10% chance that Shimon's testimony would result in an extra two months of jail for Reuvein.

Shimon asked: **Is it permitted for me to testify against Reuvein that he covered up taxes?** Or am I obligated to go to jail for two years so as to ensure that Reuvein does not get any additional jail time?

We can also ask what the halacha would be in the following case: Reuvein cheated on his taxes, and the government discovered that Shimon knew about it. However, they have no other evidence to convict Reuvein. As a direct result of Shimon's testimony, Reuvein will receive 18 months in jail. However, should Shimon not testify, Shimon will receive two years in jail. Is it Shimon's job to not testify, and just accept two years in prison? Or perhaps since Reuvein sinned and withheld taxes, Shimon is not obligated to go to prison on his behalf, and hence may testify?

ANSWER:

It would seem to be **permitted** for Shimon to testify in both cases.... Proof for this can be drawn from the story of Rav Huna above.... In order to remove suspicion from himself, Rav Huna was permitted to explicitly publicize that his sharecropper stole, since there was no other way for him to avoid the Rabbis' suspicion....

However, this only helps Shimon avoid the prohibition of *lashon hara*. **There is still, however, a prohibition of *Mesirah*, which prohibits one Jew from handing over another Jew to a gentile prison.** *Mesirah* is a horrific sin, as many people end up dying in prison....

In truth, the Shulchan Aruch addresses a similar case, and says as follows: "If a king forces a Jew to show him another Jew's money while the latter Jew is on the run, **one is exempt from any punishment if he follows the king's orders**, as disobeying the king will result in him receiving lashes or the death penalty." It is clear from theShulchan Aruch that one **may** give over his friend to the government in order to avoid receiving lashes, and so too here, since Shimon will receive 2 years in jail for not testifying, he is exempt from any requirements to not commit *Mesirah*, [and is permitted to testify]. This is because two full years of jail time is much worse than just 18 months, and is certainly worse than receiving lashes....

CONCLUSION

DISCLAIMER:

The views and opinions presented in this sourcesheet should not be taken as *halachah l'maaseh*.
Before applying these halachos to real-life situations, one must consult with a competent halachic authority.